

SỐ 1518

LUẬN PHẬT MÃU BÁT NHÃ BA LA MẬT ĐA VIÊN TẬP YẾU NGHĨA

*Tác giả: -Bồ Tát Đại Vực Long (gồm 224 câu 5 chữ)
Hán dịch: -Đời Triệu Tống Đại sư - Sa môn Thi Hộ.*

Kính lễ Đại Bồ-Tát Đồng Chơn Diệu Kiết Tường v.v...

*Bát nhã được thành tựu,
Trí không hai Như Lai
Trong đó nghĩa tương ứng,
Tiếng và hai: Giáo - Đạo.
Nương tựa và tác dụng,
Sự nghiệp đồng tu hành,
Phân biệt tướng và tội,
Khen ngợi sẽ nói sau.
Đủ tin lấy làm Thở,
Thầy trò cùng thuyết-chứng,
Lúc nói và nơi nói,
Tự lượng được thành tựu.
Người nói pháp nên biết,
Thời và xứ thế gian,
Người nói có đồng chứng,
Sau mới thành như lượng,
Tất cả đều tụ họp,
Ta nghe điều đã nói.*

Hòa hợp nghĩa như thế,
 Ba hai phẩm cao quý,
 Phân biệt mười sáu tướng,
 Các không theo thứ tự.
 Trong tám ngàn tụng nói,
 Hiểu phương tiện khác nói,
 Nay tám ngàn tụng này,
 Nói đủ nghĩa không thiếu.
 Tùy ý thích lược tụng,
 Nghĩa như thế, như thuyết,
 Bồ tát chẳng thấy ngã,
 Đây nói thật- Tịch mặc.
 Nhận các sự bên trong, (năng thọ)
 Kia nói đó là Không,
 Sắc và tự tánh sắc,
 Đây nói cũng là Không.
 Các xứ bên ngoài v.v.. này,
 Phần đã nhận (sở thọ) đều dứt,
 Thân kia với tướng sắc v.v...
 Là an trú và tướng.
 Hướng nghĩa nếu kia thấy,
 Trong ấy tức không thật,
 Tánh Không các Nội xứ,
 Tự tánh cũng lại Không.
 Sở hữu chủng tướng thức,
 Ngã liền khởi Bi-Trí,
 Chẳng sinh cũng chẳng diệt,
 Rõ những thứ v.v... hữu tình.
 Hữu tình, sinh tử dục,
 Kia nói đó là Không,
 Phật pháp chẳng thể thấy,
 Pháp Bồ-tát cũng vậy.
 Những điều đã nói đây,
 Cả Mười lục v.v... cũng Không,
 Có các pháp riêng rẽ,
 Đây nói là Biến Kế.
 Trong Thắng nghĩa chẳng có,
 Các pháp, nói như thế,

Cắt đứt hết Ngã kiến v.v..
 Đại sĩ hành rốt ráo.
 Nhưng kẻ ấy không ngã,
 Phật nói khắp mọi nơi,
 Tất cả pháp chẳng sinh,
 Ở đây nói cũng thế.
 Tuyên nói pháp vô ngã,
 Nói thật khắp các xứ,
 Có tội và không tội,
 Chẳng thêm cũng chẳng bớt.
 Pháp Hữu vi, Vô vi,
 Ngăn sở hữu các thiện,
 Trong tánh Không (của) các thiện,
 Nó sinh ra vô tận
 Biến kế phân biệt này
 Nó gồm khắp đều Không.
 Mười thứ tâm tán loạn
 Tâm tán loạn chỗ khác
 Ngu chẳng được tương ứng
 Trí không hai chẳng thành.
 Nó ngăn chặn, đả phá
 Năng, Sở trị lẫn nhau
 Với pháp Bát-nhã này
 Nơi Viên Tập đã nói
 Nếu như Bồ-tát có
 Phân biệt Vô tướng này
 Thầy ngăn ngừa tán loạn
 Nói các Uẩn thế tục
 Đây tám ngàn bài tụng
 Từ lời đầu, thứ lớp
 Đến cuối đều chỉ ngăn
 Nói: Phân biệt Vô tướng
 Như nói chẳng như thế
 Đây chỉ nói sự tướng
 Ở trong kinh Phạm Võng
 Biết tất cả như lý
 Bồ-tát chẳng thấy ngã
 Nhưng đây v.v... luôn rộng lớn

Thế Tôn ngăn điều này
Phân biệt Hữu tướng loạn
Nếu chẳng thấy tên gọi
Cảnh giới hành cũng vậy
Uẩn ấy tất cả xứ
Đều chẳng thấy Bồ-tát
Đây chỉ ngăn Biến kế
Thâu khắp đây mà nói
Nhờ nhân Nhất Thiết Trí
Huệ phân biệt các tướng
Bát-nhã Ba-la-mật
Nói ba thứ nương tựa
Gọi Biến-kế, Y-tha
Và tánh Viên-thành-thật.
Không có cú, thuyết này v.v..
Ngăn tất cả Biến kế
Dụ huyễn v.v... thuộc về thấy
Đấy nói tánh Y-tha
Có bốn thứ thanh tịnh
Nói tánh Viên-thành-thật
Bát-nhã Ba-la-mật
Phật nói không riêng khác
Mười phân biệt tán loạn
Đối trị nói như sau
Ba thứ này biết rồi
Nói: Hoặc tức, hoặc là.
Như lời đầu Viên thành
Y-tha và Biến-kế
Phân biệt Vô tướng sắc
Ngăn trừ tán loạn đó
Phật ấy cũng Bồ đề
Chẳng thấy có người nói v.v...
Đến rốt cùng biết đó
Ngăn trừ tánh Biến kế
Sắc ấy không tự tánh
Câu tướng làm sao có?
Trong lời khác biệt này
Hiểu biết đã ngăn nó

Đây chẳng không, nên Không
 Lời như thế đã nói
 Các phân biệt chệch bại
 Tất cả nói đều ngăn.
 Như huyễn, Phật cũng vậy
 Đó như mộng, cũng vậy
 Như sẽ biết như vậy
 Thuộc lời, trí quyết định
 Các thứ đồng sở tác
 Đây nói Phật như huyễn
 Tuyên nói v.v... dụ huyễn ấy v.v...
 Đây nói tánh Y-tha.
 Nếu các trí Di sinh
 Tự tánh nó thanh tịnh
 Nên nói Phật ấy nói
 Bồ-tát cũng như thế.
 Tự tánh tự sắc che
 Vô minh ấy làm nhân
 Như huyễn hiện riêng khác
 Quả như mộng nên bỏ
 Không hai nói riêng khác
 Quả v.v... quyết định chệch bại
 Các phân biệt, chệch bại v.v..
 Đây, nói là hủy báng
 Sắc, Không, chẳng hoà hợp
 Nó trái ngại lẫn nhau
 Chẳng sắc chẳng tên không
 Sắc tướng tự hoà hợp
 Phân biệt một tánh đó
 Đối trị các thứ tánh
 Không, chẳng khác sắc ấy.
 Không ấy làm sao có?
 Đây “không thực” hiện bày
 Đó vô minh nổi lên
 Đây “không thực” năng biểu
 Đó nói là vô minh
 Đây nói sắc như thế
 Bát-nhã Ba-la-mật

Không hai, hai như thế
 Đối trị, phân biệt hai.
 Như lý nói tánh tịnh
 Cũng vậy - chẳng thể được
 Tánh, không tánh, trái nhau
 Các thứ tánh định thấy
 Nói sắc này chỉ tên
 Chơn thực không tự tánh
 Phân biệt tự tánh ấy
 Chấp nhận phải ngăn trừ
 Sắc và tự tánh Sắc
 “Không” như trước đã nói
 Tự tánh - câu tương kia
 Phân biệt này nên trừ
 Chẳng sinh và chẳng diệt
 Nếu có quán các pháp
 Phật nói nếu tán khác
 Là phân biệt sai khác
 Danh, ngôn v.v.. đều giả dối
 Nếu phân biệt pháp ấy
 Tiếng và nghĩa, chẳng hợp
 Chẳng phải ý tự tánh
 Bát-nhã Ba-la-mật
 Phật, Bồ-tát cũng thế
 Đó chỉ là tên gọi
 Phân biệt là thật nghĩa
 Ngăn tiếng-nghĩa vốn có
 Đây chẳng ngăn trừ sự
 Chỗ khác cũng biết vậy
 Nghĩa quyết định trong ngữ
 Đúng là không có được (vô sở đắc),
 Thật biết tất cả tên,
 Tánh như nghĩa là vậy,
 Chẳng ngăn trừ tiếng ấy.
 Tu Bồ Đề là hai,
 Tiếng và nghĩa như vậy,
 Bồ-tát chẳng có tên,
 Đây nói có “ngã kiến”.

*Bát-nhã Ba-la-mật,
Ngũ không quyết định sinh, Chỉ Bậc Trí tìm
xét,
Được nghĩa Tuệ vi diệu. Nếu phân biệt
nghĩa riêng, Nghĩa nối nhau nên trừ, Bát-
nhã Ba-la-mật,
Lời đó như tiếng vang. Tóm lược nghĩa
như vậy,
Chỗ nương như Bát-nhã v.v... Như thế nghĩa
xoay vòng,
Lại nương vào nghĩa riêng. Bát-nhã Ba-la-
mật,
Chính thâm tám ngàn tụng, Nếu được tự
phước đức, Đều do Bát-nhã sinh.*

